Cumhuriyet

18 inci yıl sayı: 6071

İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve Matbaa kısmı: 24299 - 24290

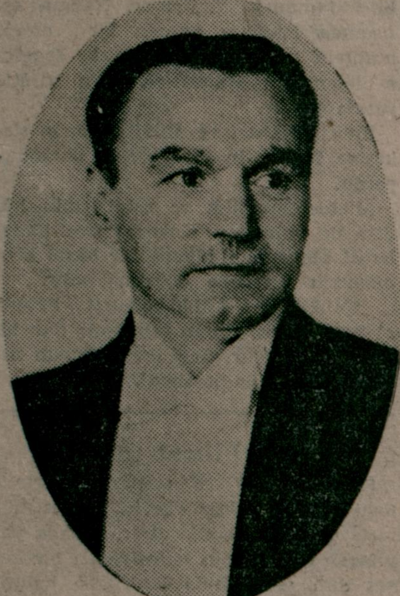
Perşembe 3 Temmuz 1941

Asker ailelerine yardım

Dahiliye Vekili dün Mecliste izahat verdi

Belediyelerin halktan yapacağı tahsilât

Faik Öztrak bu şeklin ne teşkilâtı esasiye kanununa, ne de diğer kanunlara mugayir olmadığını anlattı

Dahiliye Vekilimiz Faik Öztrak

Ankara 2 (a.a.) — Büyük Millet Meclisinin bu günkü toplantısında Dahiliye Vekili Faik Öztrak asker ailelerine yardım hakkında Refin İnce «Manisa» tarafından verilmiş olan sual takririne cevab vermiştir.

Refik İnce, bu sual takririnde İstanbul Belediyesinin asker ailelerine yardım için nakil vasıtalarile sinema ve tiyatro ücretlerine yapmak istediği zammın mahiyeti itibarile Teşkilâtı Esasiye Kanunu ile 1111 numaralı kanuna mugayir olduğunu işaret eylemekte ve Dahiliye Vekâletinin bu hareketi nasıl telâkki eylediğini sormakta idi.

Refik İnce'nin istinad ettiği maddeler

Dahiliye Vekili Faik Öztrak buna karşı verdiği cevabda Vekâletin bu meselenin esası hakkındaki noktai nazarının takrir sahibinin noktai nazarına tevafuk etmediğini ve Teşkilâtı Esasiye kanunu ile 1111 numaralı kanunla tezad teşkil eylemediğini kaydederek demiştir ki:

«—Teşkilâtı Esasiye Kanunumuzun 85inci maddesinden «vergiler ancak bir kanunla tarh ve cibayet olunabilir» demektedir. Arkadaşım buna istinad ediyorlar. Askerlik mükellefiyeti kanununda da yardım sözü geçiyor, bir de buna istinad ediyorlar. Müsaade buyurursanız askerlik mükellefiyeti kanununun 71 inci maddesini okuyacağım: «Hazar ve seferde 45 günden ziyade müddetle askerde bulunanların yiyecek ve sair ihtiyaçları ötedenberi kendileri tarafın-

(Arkası sahife 5 sütun 1 de)

Rusya muharebesinin muhtemel neticeleri

Doğuracağı neticeler bakımından harbin en meraklı ve heyecanlı günleri içindeyiz. 22 hazirandanberi başlıyan Rus - Alman muharebesi, askerî harekâtın inkişafına göre, çok mühim siyasî vaziyetler yaratmak istidadını gösteriyor.

Garbda İngiltere sapsağlam olarak ayakta dururken, Almanyanın birdenbire şarka dönmesinin sebeblerini yeni bir siyasî stratejinin icablarında arayanlara hak vermemiz lâzım. Geçen sene, Fransa çöküntüsünden sonra, demokrasiler Avrupa karasile irtibatlarını kaybetmiş vaziyette bulunuyorlardı. Almanya, bir yıldırım darbesile İngilterenin istilâsına teşebbüs edebilirdi.

Bu hareket yapılmadı. Neden? Bazılarına göre İngiliz hava kuvvetlerinin kısa bir zamanda Alman hava kuvvetleri karşısında aciz gösterip ezilmemesi Almanları istilâ teşebbüsünden vazgeçmeğe mecbur kılan bir amil oldu. Başkalarına göre, Sovyet Rusya gibi bünyesi icabı Almanyaya düşman bir devlet şarkta, harbin seyrini dikkatle takib eder bir vaziyette beklerken, Almanya, İngiliz adalarının istilâsına teşebbüs etmeği menfaatlerine uygun bulmadı. Nihayet bazı dünya matbuatına göre de, geçen seneki hava akınlarından sonra istilâ hareketini imkânsız bulan Alman erkânıharbiyesi, yeni mecburiyetler karşısında yeni tedbirler arayarak Rusya seferini, bunların en muvafıkı olarak tercih etmiş bulunuyor.

Yukarıki faraziyelerden hangisi üzerinde fikir yürütürsek yürütelim, Almanyanın, 22 haziranda başladığı Rusya seferini kısa bir zamanda bitirmeği tasarladığını ve buna da mecburiyet bulunduğunu kabul ederiz. Kısa zaman tabirini de ayrıca tasrih etmeliyiz. Bazı askerî muharrirler, Alman ordusunun Sovyetleri dört beş hafta zarfında mağlûb etmeğe muktedir olduğunu yazıyorlar. Doğrusunu söylemek lâzım gelirse Sovyet Rusya gibi, garb âlemile 2400 kilometrelik bir hududu olan, insan ve malzeme bakımından çok zengin, ucsuz bucaksız muazzam bir ülkeyi bir kaç hafta içinde istilâ edivermek havsalanın kolayca kabul edebileceği bir iş değildir. Hatta iki veya üç ay sonunda alınacak kat'î bir netice bile Almanya için büyük muvaffakiyet sayılmak icab eder. Fakat işte harbin umumî seyrinin kendi aleyhine çevrilmemesi için Almanya nihayet bu müddet zarfında şarkta başladığı askerî hareketi tamamlamaya mecburdur. Sonbahar yağmurlarının ilk damlaları Rus ovasını ıslattığı zaman Rus orduları hareket serbestilerine hâlâ malik bulunurlarsa harbin umumî seyri demokrasilerin lehine dönmüş olur. O vakit, hem Churchill'in Moskovaya bildirdiği yardım vaidleri tahakkuk sahası bulur, hem Avrupa karasile irtibatlarını kaybeden demokrasiler Almanyaya karşı geniş taarruz sahalarına kavuşurlar, hem de İngiltere harb hazırlığını tamamlamak için kıymetli bir vakit kazanmış olur.

Fakat bu tahakkuk edemeyip de, Almanya, tasarladığı plân mucibince kısa bir zamanda Rus ordusunu harb harici kılarak Rus ham madde kaynaklarını ele geçirebilirse, vaziyet bambaşka bir mahiyet alır. Bu takdirde yardım vaidlerinin hiçbir filî kıymeti kalmaz; de-

NADİR NADİ

(Arkası sahife 5 sütun 4 te)

JAPONYA

Kendi siyasetini takib edecekmiş

Mihver tarafından Nankin hükûmetinin tanınması Tokyoda büyük memnuniyetle karşılandı

Londra 2 (a.a.) — Alman - Sovyet harbi karşısında Japonyanın vaziyeti hakkında bu gün Tokyoda resmî bir beyanname neşredilecektir.

Dün akşam radyoda beyanatta bulunan Başvekil Prens Konoye Japon milletini diğer milletlerin söylediklerine ve yaptıklarına bakmadan Japonyanın çizdiği yoldan yürümeğe davet etmiştir.

Prens Konoye demiştir ki:

«— Japonya manialara ehemmiyet vermeden kendi yolunda yürüyor. Japon milleti, biliyorsunuz ki umumî vaziyet günden güne daha ziyade karışıyor. Milletler birdenbire düşüyor veya yükseliyor. Siz, Japon milletinin dünya ne kadar değişirse değişsin yolunuza devam edeceğinizden eminim. Japonların harekâtına hiç bir zaman diğer milletlerin harekâtı rehberlik etmemiştir. Japonlar daima kendi yollarını takib edecekler, daima yollarında tesadüf ettikleri güçlükleri yeneceklerdir. Japonların daima kendi kanaatlerine göre hüküm vereceklerinden eminim. Geçirdiğimiz bu günlerde Japonlar kendilerinden, kuvvetlerinden ve kendi millî membalarından başka hiç bir şeye güvenmiyeceklerdir. İtimada lâyık başka bir şey yoktur.»

Hariciye Nazırı, millete sakin olmasını tavsiye etti

Londra 2 (a.a.) — Bugün Tokyoda Alman - Rus harbi hakkında beyanatta bulunan Hariciye Nazırı Matsuoka Japonyanın dünya umumî vaziyetinin sey-

(Arkası sahife 5 sütun 2 de)

«Refah» faciası

Alman ve İtalyan makamları, vapurumuzun kaybı ile mihver filosundan hiç bir cüzütamın alâkalı olmadığını bildirdiler

Berlin 2 (a.a.) — D. N. B. bildiriyor:

Türk «Refah» vapurunun şarkî Akdenizde batmış olduğu bildirilmiştir. Bu haberin neşrinden biraz sonra, İngilizler, hiç bir İngiliz denizaltısının bu torpilleme ile alâkadar bulunmadığını beyan etmişlerdir. Alman askerî makamları şu cihet üzerine nazarı dikkati celbetmektedirler ki denizaltı harekâtının tanzimini bilen herkes için, bu derece kısa bir zamanda harekâtta bulunan denizaltılardan haber almanın imkânsız olduğu malûmdur. İngilizlerin bu garib ve fevkalâde serî beyanatı, kendilerinin vicdan rahatsızlıklarını ispat etmektedir.

Alman ve İtalyan makamlarının inceden inceye yaptıkları bir tetkikten sonra, Alman ve İtalyan harb filosundan bir cüzütamın Türk Refah vapurunun kaybı ile her hangi bir alâkası olabilmesinin imkânsız bulunduğu beyan olunur.

Alman ordusu tarafından işgal edilen Litvanyanın merkezi Riga şehrinden bir manzara

Sovyet harb tebliği

Luck ve Minsk havalisinde

Almanların ileri harekâtı tevkif edildi

Pripet bataklığında vaziyet karışıktır, Kief'e doğru Alman hücumu ağır ilerlemektedir

Moskova 2 (a.a.) — 1 temmuz tarihli Sovyet tebliğinde şöyle denilmektedir:

«Kuvvetlerimiz Murmansk, Koxholm, Dvinsk, Minsk ve Luck istikametlerinde muannidane muharebelere devam etmişlerdir. Diğer istikamet ve cephelerde kıtaatımız devlet hududlarını muhafaza ederek içeri girmeğe çalışan düşmana karşı mukavemetlerini devam ettirmişlerdir.

Murmansk istikametinde adedce faik düşman kuvvetlerine karşı kıtaatımız çetin surette mücadelelerine devam etmişlerdir.

Koxholm istikametinde düşman birçok noktalardan taarruza kalkarak arazimiz dahiline girmeğe teşebbüs etmiştir. Tarafımızdan yapılan şiddetli mukabil taarruzlarla düşman büyük zayiata uğratılarak tardedilmiştir.

Dvinsk istikametinde kuvvetlerimiz düşman piyadesine ve tanklarına karşı çetin muharebeler vererek Alman kıtaatının garbî Dvina mıntakasına girmesine mümanaat etmektedirler.

Minsk istikametinde düşmanın müteharrik kollarına karşı savaş devam etmektedir. Kuvvetlerimiz geniş bir mikyasta baraj ateşine istinad ederek mu-

(Arkası sahife 5 sütun 5 te)

«Altı ok Türk refahının esas temeli olmuştur»

Alman gazetelerinin dostluk muahedesi ve Türkiye hakkında hararetli neşriyatı

Berlin 2 (a.a.) — Alman matbuatı, Türk - Alman muahedesinin tasdikı münasebetile Ulus, Cumhuriyet ve İkdam gazetelerinin başmakalelerini iktibas etmektedir.

«Frankfurter Zeitung», Ankara muhabirinin «Altı ok» başlığı ile yazdığı bir makalesini neşrediyor. Bu makale şu bakımdan alâkadardır ki, Türkiyeyi siyasî an'aneleri olmıyan, münhasıran ziraî ve otoriter bir memleket olarak tanıyan Alman efkârı umumiyesine Türkiyeyi hakikî çehresile bildirmektedir.

Muharrir, Cumhuriyet Halk Partisinin vazifesini ve Türk siyasî hayatının seyri üzerindeki rolünü anlayışlı bir tarzda ifade etmekte ve dahilî siyasî hamlenin ve Cumhuriyet fikirlerinin bariz vasıflarını çizerek milletle parti arasındaki münasebetleri tetkik eylemektedir.

Makalenin ikinci kısmında Türk devletinin iktısadî teşebbüs unsuru olarak gördüğü işi uzunuzadıya tahlil edilmektedir. Makalede deniliyor ki:

Yeni Türkiye devleti, Türkiyeyi iktısadî bakımdan feci bir vaziyette bulmuştur. Ecnebi sermayesinin iktısaden yutmak gayretlerine karşı mücadele etmek mecburiyetinde kalmıştır. Türk iktısadî meselesi ancak beş senelik plânla halledilmiştir. Bu plân Türkiyenin sanayileştirilmesini derpiş ediyordu. İşte bu suretledir ki devletin murakabesi altında şirketler kurulmuştur. Bu şirketler şimdi tam bir verimle çalışmaktadır.

«Altı ok» bugünkü Türk refahının esas temeli olmuştur.

Muahedenin tasdikına dair kanun Resmî Gazetede çıktı

Ankara 2 (Telefonla) — Hükûmetimizle Alman Reich'ı arasında 18 haziranda imza edilen dostluk muahedesinin tasdikına dair kanun bugünkü Resmî Gazete ile neşredildi.

Askerî vaziyet

Minsk-Moskova hattında

Almanlar hem Dinyeper'e Sovyetlerden evvel varmak, hem de şimaldeki Rus ordularını cenubdan çevirmek isteyorlar

Yazan: Emekli General **H. Emir Erkilet**

Alman - Rus cephelerinde, harekâtın son inkişaf merhalelerini gösterir harita

Vişi Fransası da Sovyetler Birliğile münasebetlerini kesmekle hemen bütün Avrupa devlet ve milletleri Sovyetler Birliğine karşı mücadelede Almanyanın yanında yer almış bulunuyorlar. Bunlardan, Almanyaya filen ve ehemmiyetli surette yardımı dokunanlar bittabi en ziyade Finlandiya, Rumanya, Macaristan ve bir dereceye kadar Slovaklardır. İtalyanın, İspanya ve Fransanın gönderdikleri veya gönderecekleri seferî kuvvetlerin miktarlarını bilemediğimiz için bunların tesir derecelerine dair şimdilik bir şey söyliyemiyeceğiz.

Alman askerî teşkilâtile takviye edilmiş olması melhuz olan Fin ordusunun rolü evvelce de bildirdiğimiz gibi ehemmiyetli olabilecektir. Şimdi Rigayı alarak evvelce Dunaburgda da Duna nehrini geçmiş olan şimal Alman ordusu Letonyadan şimal doğu istikametinde yani Leningrada doğru ilerleyişini bir miktar daha terakki ettirdikten sonra Finlandiyadan Leningrad ve şarkına doğru yapılacak taarruz bilhassa tesirli olacaktır. Çünkü bu suretle şimal Sovyet ordusunun tamamile esareti mümkün olabilir.

Alman tebliğine göre, bir Alman kolunun Rigaya ve diğer bir kolun da Libau'a ilerilemesi ve bu iki şehri almalarile bunların arasında kalan takriben bir tümen kadar Sovyet kuvveti

(Arkası sahife 5 sütun 3 te)

Alman harb tebliği

Bialistok'un şarkında

Sovyet ordularının bir kısmı imha olundu

Şimdiye kadar 160 bin esir, 400 tank, 300 top sayıldı

Alman - Fin orduları şimalden taarruza geçtiler - Macar ordusu ilerliyerek Almanlarla birleşti

Berlin 2 (a.a.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Şarkta Sovyet ordularına karşı harekâta sür'atle devam olunmaktadır.

Pripet bataklıklarının cenubunda tanklar arasında bir meydan muharebesi olmuştur. Bu meydan muharebesinde 100 Sovyet tankı tahrib edilmiştir. Dabno mıntakasında düşman tankları kıtalarımızın arkasından ihtiyat olarak ilerliyen fırkalarımıza çarpmış ve iki gün süren bir muharebeden sonra tahrib

(Arkası sahife 5 sütun 7 de)

Ortaşarkta mühim bir değişiklik

Başkumandan Gel. Wavell

Hind ordusu kumandanlığına tayin edildi

Daha az mes'uliyetli vazife isteyen Wavell-in yerine general Auchin Seck geliyor

General Wavell'in yerine Ortaşark Başkumandanlığına tayin edilen General Auchin Seck

Londra 2 (a.a.) — Resmen bildirildiğine göre General Wavell, General Auchin Leck'in yerine Hindistandaki kuvvetler umumî kumandanlığına, General Auchin Leck de Ortaşarktaki İngiliz kuvvetleri umumî kumandanlığına tayin edilmişlerdir.

Resmî tebliğ

Londra 2 (a.a.) — İngiliz Başvekâlet dairesi tarafından General Wavell'in Hindistan orduları başkumandanlığına ve General Auchin Leck'in de onun ye-

(Arkası sahife 5 sütun 4 te)

Varidatımız artıyor

1940 ta vergi tahsilâtı 286 milyonu buldu

Ankara 2 (Telefonla) — Son aylarına aid tahsilât rakamları da alındığından geçen malî yıl tahsilâtının baliğ olduğu miktar tesbit edilmiştir. 1940 malî yılında devlet tahsilâtı 286 milyon 376 bin lirayı bulmuştur. Geçen ayni yıl bütçesinin varidat tahmini 268 milyon 481 bin lira olduğuna göre, tahsilât şayanı memnuniyet bir varidat fazlası arzetmektedir. Bu miktar 1939 malî yılı bütçesinin tahsilât yekûnundan da 30 milyon 253 bin lira fazladır. Bu fazla gelir derhal millî müdafaa emrine verilmiştir. Tahsilâtın varidat tahminlerini mühim miktarda aşmasında Maliye Vekâletince vergi tarh ve tahsil işlerini kolaylaştırma yolunda alınan tedbirlerin de müessir olduğu şüphesizdir. Ancak halkımızın, içinde bulunduğumuz ahval ve şeraitin icabları karşısında şergi borclarını zamanında ödemeğe şitab ettiği alâkadar mehafilde müşahede ve tesbit olunmuştur.

Birkaç söz

İgnaz Paderewski

Hakikî san'atkârlar, vatan aşkını en kuvvetli ilham kaynağı olarak yüreklerinde ve damarlarında duyanlardır. Eserlerile bugüne kadar yaşayan musiki dâhileri arasında rasladığımız misaller, cemiyet sevgisinin san'atta ne kıymetli bir yaratıcı unsur olduğunu bol bol ispat ediyor.

Napoleon orduları Viyanaya yaklaştığı sıralarda Joseph Haydn, yetmiş yedi yaşında bir ihtiyardı. Vatanının feci ıstırabını kalbinde duyan san'atkâr, bitkin ve hasta olmasına rağmen, harikulâde bir eser bestelemeğe muvaffak oldu. Bu eserin bir kısmını Almanlar kendilerine millî marş yaptılar.

Polonyalı bestekâr Chopin, bir ihtilâlci idi. Genc yaşında vatanından uzaklaşmaya mecbur oldu. Ve bütün ömrünce hassas kalbile Polonyanın ıstırabını terennüm etti.

Son Rus - Fin harbinde, hayatının vikayesi için Holandaya davet edilen meşhur Fin bestekârı Jean Sibelius tayyare hücumları altında hırpalanan memleketinden ayrılmak istemedi, «Yaşlıyım, elim silâh tutmuyor. Hiç olmazsa bırakınız, yurdumda öleyim!» dedi.

Üç gün evvel hayata gözlerini yuman İgnaz Paderewski de vatanperverlik hususunda yukarıki misallerden aşağı kalmıyan büyük çapta bir artistti. Bundan yirmi beş sene evveline gelinciye kadar dünya onu en kudretli bir piyanist olarak tanıyordu. 1919 da Paderewski'nin yeni bir meziyeti daha keşfolundu: O ayni zamanda bir devlet adamı idi. Amerikada Polonyanın istiklâli için çalıştı ve vatanı hürriyete kavuştuktan sonra Varşovaya giderek Hariciye Nazırlığında ve hükûmet reisliğinde bulundu. Fakat o herşeyden evvel samimî bir vatanperverdi; fırka mücadelelerinden çabuk yoruldu ve politikayı bırakarak, platonik bir yurd sevgisinin tatlı ürpermeleri içinde yeniden san'at hayatına atıldı. Polonyanın uğradığı son akıbet zavallı ihtiyarı çok derinden sarsmıştı. Seksen bir yaşında olmasına rağmen Amerikada gene yurdu için çalışıyordu.

İgnaz Paderewski'nin şahsında yalnız Polonya değil, bütün insanlık büyük bir kıymet kaybetmiş oluyor.

N.

Askerî musahabe

Amerika neden harbe giremiyor?

Amerikan donanmasının derhal müdahalesi Atlantik harbini İngiltereye kazandırabilir, fakat Amerika iki denizde birden harb edecek vaziyete henüz gelmemiştir.

Yazan: Emekli General
H. Emir Erkilet

İçinde bulunduğumuz yeni dünya harbi başlıyalıberi Birleşik Amerika ile Japonyanın harbe karşı durum ve hareketleri daima ön plânda bahis ve münakaşa mevzuları olmuştur. Bugün de bu iki büyük imparatorluğun harbe girip girmemeleri keyfiyeti harbin gidiş ve neticeleri üzerinde kat'i tesirli olmaktan geri durmıyan ehemmiyetli vaziyetler ve değişiklikler hasıl edebilir.

Birleşik Amerika, bilhassa hava ve kara harb kuvvetleri itibarile hazırlıklarını henüz tamamlıyamamış bulunduğu şu sırada bile, Almanya aleyhinde harbe girebildiği takdirde Atlantik muharebesi Almanya aleyhine dönebilir. Çünkü, Rus harbinin başlamış olmasına rağmen Almanyanın şiddetle devam ettirebildiği Atlantik muharebesinin sonu, uzun yollu Alman uçak ve denizaltılarının batırma kudret ve verimlerile İngiliz deniz muhafaza vasıtalarının vapur kafilelerini koruma imkânları arasındaki nispet ve tenasübün vereceği riyazî neticeye bağlıdır.

Filvaki, eğer Alman uçak ve denizaltılarının batırma kabiliyetleri İngiliz koruma deniz vasıtalarının muhafaza imkânlarına galebe çalarsa, Atlantik harbini Almanya kazanır, aksi takdirde İngiltere muzaffer olur. Bugün ise İngilterenin, yalnız kendi uçakları, muhribleri ve sair her türlü vapur kafile koruma vasıtalarile Atlantik muharebesini kendi lehinde bir neticeye vardıramıyacağı Almanların, üçte birinden fazlasını telâfi etmek imkânları bulunamıyacak derecelerde gemi batırabilmekte olmalarile meydandadır. Bu gemiler ise, adalardan ibaret olan İngiltereye Amerikadan ve dünyanın her tarafından yiyecek, ham madde, uçak, tank, top ve sair her türlü silâh, mühimmat, malzeme velhasıl onu ayakta tutmağa ve harbi uzatmağa yarayan her şeyi taşımakta olduklarından bunların batırılması İngiltere için tehlikelidir.

Fakat, Atlantik harbi, bu suretle yalnız Almanya ve İngiltere için bir ölüm, dirim harbi olmakla kalmıyarak Birleşik Amerika da bununla yakından ve ehemmiyetle alâkalanmaktadır. Çünkü o, İngilterenin mağlûb olmasında kendisi için büyük zararlar ve tehlikeler sezmekte ve bu sebeble bin zahmet ve fedakârlıkla imal ederek İngiltereye verdiği harb vasıta ve malzemesinin oraya tamamile ve sapasağlam varmasını lâzım görmektedir. Bunun için ise tek bir yol vardır ve bu da vapur kafilelerini muhafaza etmek hususunda Birleşik Amerikanın bütün deniz harb vasıtalarile İngiltereye yardım etmesi yani harbe girmesidir.

Filvaki, eğer Birleşik Amerika ve İngiliz donanmaları Atlas Okyanusunda kuvvetlerini birleştirirlerse, İngiltereye bilhassa harb ihtiyaclarını nakleden gemi kafileleri şimdikinden en az bir misli daha iyi muhafaza edilerek, Atlantik muharebesi, derhal muvaffakiyetle neticelendirilemese bile, en az bir iki yıl daha uzatılabilir. Bu suretle kazanılacak zamanın ise Birleşik Amerikanın harbe hazırlanabilmesi için büyük kıymeti vardır. Fakat böyle bir hareket, Amerikanın harbe girmesi demek olacağı aşikârdır.

Böyle olmakla beraber Birleşik Amerika, bir türlü harbe giremiyor. Bunun sebebi, yalnız harbe tamamile hazır olmaması değildir; çünkü Birleşik Amerikanın kuvvetli bir donanması vardır ve bunun müdahalesile Atlantik muharebesindeki tehlike zail olabilir.

Amerikanın derhal harbe girmek kararsızlığı daha çok Japonya cihetinden gelir. Çünkü, Almanya - İtalya - Japonya arasında münakid üçlü muahede mucibince, Amerika, Almanya aleyhinde muharebeye girdiği takdirde Japonya da Amerikaya karşı harb ilân edecektir. İşte, Amerikayı, Almanyaya karşı harb demek olan, Atlantikte İngiltereye derhal donanma ile yardımda bulunmaktan alıkoyan başlıca sebeb budur; yani Japonyanın üçlü pakt mucibince kendisine düşen vazifeyi yapacağı kanaatidir.

Filvaki, Birleşik Amerikanın donanması, Atlantik muharebesine derhal müdahale ettiği takdirde bu muharebeyi İngiltere lehine çevirmek kudretine malik ise de, hem bu işi başarmak ve hem de, Japonyanın harb ilân etmesi halinde onun pek muhtemel olan tecavüzlerine karşı Filipin adalarile, Büyük Okyanustaki diğer adaları ve üsleri muvaffakiyetle muhafaza ve müdafaa etmek imkânlarına malik değildir.

Amerika, her ne kadar iki cepheli bir harb ihtimalini karşılamak için ikinci büyük bir donanma inşa etmekte ise, bunun hazır olması için bir kaç yıl daha ister. İşte, Birleşik Amerikanın, bazı vapurları Almanlarca batırılsa dahi, harbe girmekten çekilmesinin baş sebebleri bunlardır. Geçen Büyük Harbde, Japonya, İngilterenin müttefiki olduğu için Amerika iki cepheli bir harb ihtimalinden korkmuyordu. Şimdi ise Japonya, Almanyanın müttefiki olmak dolayısile Amerikanın onu ehemmiyetle sayması ve dikkate alması iktiza eder.

O halde Japonya, şimdiki durumunu muhafaza ettiği müddetçe, Birleşik Amerika, ya tamamile hazırlanıncıya kadar harbe girmiyecek ve yahud Japonyanın Asya doğusunda ve Büyük Okyanusun garb ve cenubu garbisindeki bütün arzu ve hevesleri tatmin edilmek şartile derhal Atlantik harbine müdahale imkânını elde edebilecektir. Amerika ve İngiltere için bu son ihtimalden başka da çıkar bir yol yok gibidir. Çünkü, Almanların, Rus harbini muvaffakiyetle bitirdikleri takdirde, bütün harb kuvvet ve kudretlerile garba yani İngiltereye dönecekleri aşikârdır.

H. Emir ERKİLET

Altın fiatları

Altın fiatları hafifçe yükselmektedir. Dün bir Reşadiye altını 2500, külçe 215 kuruş, beşibirarada 111 lira idi.

Teneke tevziatı

Ticaret Vekâleti, İstanbulda en fazla ihtiyacı olanlara tevzi edilmek üzere bir miktar teneke için müsaade vermiştir. Tevziata hemen başlanacaktır.

Yağların kontrolu

Fiat Murakabe bürosu, yağ işlerini tetkik ederken bilhassa şehrin bir çok yerlerinde gizli mağşuş yağ imal edilip bunların da Urfa, Gaziantep ve Edirne yağları gibi ve o fiatlarla satıldığı üzerinde bilhassa durmaktadır. Bu imalâthaneler kontrol edilecektir.

Çocuk kampları açıldı

Maarif müdürlüğü tarafından şehrimizin muhtelif semtlerinde açılan ilk mekteb talebe kampları çok rağbet görmüştür. Çocuğunu bu kamplara vermek üzere Maarif müdürlüğüne müracaat eden birçok ailenin isteği, kadroların dolması dolayısile, yerine getirilememiştir. Zonguldakta ve İstanbulda açılan 7 kampa 900 talebe kaydolunmuştur. Ayrıca Maarif Vekâleti tarafından orta mekteb talebelerine mahsus olmak üzere Haydarpaşa Erkek ve Çamlıca Kız liselerinde 250 kişilik iki kamp açılmıştır.

Doğru değil mi?

Tehlikeli ve fuzulî bir zahmet

Belediyenin motörlü sulama vasıtaları şehrin muayyen caddelerini günde bir iki defa sulayorlar. Buna memnun olmıyacak vatandaş yoktur. Yazın bu sıcak günlerinde hem ortalığın serinlemesini, hem de tozların basılmasını temin ediyor.

Gelgelelim, asfalt yerlere.. Ne hikmettir, bilmiyoruz, buraları parke, Arnavud kaldırımı, şose yollardan daha sık sulanıyor. Oralarda toz, toprak mevcud olmadığına göre maksad, yalnız serinlik gayesini takibden ibaret olsa gerek. Fakat, yaş asfaltlar - bütün dünya şoförlerince malûm olduğu üzere - otomobil tekerlekleri için büyük bir mahzur teşkil ederler. Müthiş bir patinaja sebebiyet vererek arabaların sürçmesine, hatta devrilmesine sebebiyet verebilirler. Hele, kauçuk darlığı yüzünden çok eski lâstik tekerleklerin bile zarurî ve mecburî olarak kullanılmakta bulunduğu şu sırada tehlike büsbütün büyüktür. Binaenaleyh, Belediyenin alâkadar dairesi mütemadiyen asfaltları sulatarak, fuzulî bir zahmete girip otomobillerin seyrüseferini güçleştireceği yerde o sularla tozu toprağı bol diğer caddeleri ve sokakları ıslattırsa ve serinletse daha hayırlı bir iş yapmış olur, diyoruz,

Doğru değil mi?

Zabıta vak'aları

Sarıyerde Çeşme caddesi 26 numarada manav Hüseyne aid dükkânla ona bitişik eskici dükkânı, dalgınlık neticesi atılan bir sigara ile kısmen yanmış ve etraftakilerin gayretile genişlemesine ve İtfaiyenin müdahalesine meydan verilmeden söndürülmüştür.

★ Sirkecide Salmatomruk mahallesinde oturan Alinin 6 yaşlarındaki oğlu Sezai evin civarındaki arsada oynarken Yasefe aid arsaya başıboş bırakılan beygirin attığı çifte ile kasıklarından yaralanmış, tedavi altına alınmıştır.

★ Galata Hanönü iskelesine bağlı Anadolu motörü, evvelki gece saat 23 te Harem iskelesi önlerinde demirli bulunan İtalyan bandıralı Seteramba vapurundan gelirken Liman idaresine aid su dubası ile şamandıraya bağlı telin altından geçmek istemiştir.

Bu sırada motörün burnunda bulunan tayfa Osmanın ayağı telle motörün parmaklığı arasına sıkışmıştır.

Vaziyeti ağırca olan Osman, Alman hastanesinde tedavi altına alınmıştır.

★ Büyükderede Ahiler sokağı 5 numarada oturan Ahmed, evvelki gece bisikletle Piyasa caddesinde gezerken Tevfik adında bir çocuğa çarparak muhtelif yerlerinden yaralanmasına sebebiyet vermiştir. Tevfik, tedavi altına alınmıştır.

★ Beşiktaşta Maşuklar yokuşu 51 numarada oturan Kâzımın 11 yaşlarındaki kızı İnci, bakkala gaz almağa giderken ayağı taşa takılarak düşmüş ve elinde bulunan şişenin kırılması neticesinde muhtelif yerlerinden yaralanmıştır.

İnci, kazayı müteakıb Şişli Etfal hastanesine kaldırılmıştır.

Mekteb binalarının tamiri

İstanbul ilk mekteb binalarının yaz tatilinde tamirlerine karar verilmiştir. Tamirata sarfedilmek üzere Vilâyet bütçesinden 10 bin liralık tahsisat ayrılmıştır.

Hastanelerin ihtiyacı

Hastanelerin senelik yiyecek, içecek ve yakacak ihtiyacları tespit edilmiştir. Bunlar için yakında münakasa açılacaktır.

Basın Birliği umumî kongresi

Türk Basın Birliği merkez heyeti reisliğinden:

Birliğin umumî kongresi 18 temmuz 941 saat 11 de Ankarada Birlik merkezinde toplanacağından muhterem azaların teşrifleri rica olunur.

RUZNAME:

1 — Reislik divanı seçimi.
2 — Merkez heyeti raporlarının okunması.
3 — Encümenler seçimi.
4 — Raporların müzakeresi.
5 — Seçimler.

Şehir ve Memleket Haberleri

İdamdan 30 seneye

6 lira için işlenen cinayetin muhakemesi bitti

Üsküdarda bakkal Kemali öldüren arabacı 30 seneye mahkûm oldu

Üsküdarda Doğancılarda, geçen sene teşrinievvelinde bakkal Kemali öldürmekten suçlu arabacı Şadan, İstanbul birinci ağır ceza mahkemesince dün ölüm cezasına mahkûm olmuştur, ancak, bir cihet takdirî tahfif sebebi sayılarak, ölüm cezası 30 sene ağır hapse çevrilmiştir.

Karara göre, evvelce eroin kullanmak ve çalmaktan mahkûmiyeti olan Şadan, bir gün bakkalın dükkânından öteberi çalmak teşebbüsünde bulunmuştur. Bakkal, Şadanı suç üstünde yakalamış, fakat polise teslim etmemesi için yalvaran arabacının suçunu bağışlamıştır. Cinayet akşamı, bakkal, dükkânının kepengini yarı indirerek, dışarıya çıkmıştır. Bu aralık Şadan uzaklaşmayı fırsat bilmiş, içeriye girmiş, çekmecedeki altı lirayı alıp cebine indirmiştir. Gene üzerine gelen Kemalin artık kendisini polise teslim edeceğini anlayan Şadan, tezgâh üstündeki kiloluk tartıyı kaptığı gibi bakkalın başına yerleştirmiştir. Kemal, baygın halde yere serilince, arabacı da çaldığı altı lira cebinde, kaçmış ve altı gün sonra yakalanmıştır. Hırsızlık sırasında adam öldüren Şadanın bu suçu, idamını lüzumlu göstermiştir. Lâkin, çaldığı altı liradan temin ettiği menfaat az olduğu kaydile, cezası 30 sene ağır hapse çevrilerek azaltılmıştır.

***

Ayni mahkeme, Fatihte Sofularda, geçen sene ağustosunda bir sabah karısının akrabasından Fahriyi öldürmek kasdile yaralamaktan ve kaynanası Asiyeyi öldürmekten maznun dokumacı Mehmed Emirin muhakemesinde de, dün kararını bildirmiş, kendisini 10 sene ağır hapse mahkûm etmiştir.

Bu husustaki karara göre, dokumacı Mehmed Emir, evine karısının akrabasından olduğu beyanile misafir edilen Fahrinin uzunca süren misafirliğinden kuşkulanmıştır. Kendisinin evden uzaklaştırılması yolundaki arzusuna, hem karısı Nadire, hem de kaynanası Asiye karşı gelmiştir. Hatta kaynanası, «Fahri, anası taşradan gelinciye kadar bizde kalacak. Hoşuna gitmiyorsa sen evden git» demiştir. Bütün bunları zoraki hazmeden Mehmed Emir, cinayet sabahı, karısına ev masrafı olarak istediği bir lirayı vermek istememiştir. Kadın, parayı kocasının elinden çekmiş, bu aralık Fahri, kadına «Bırak şunun parasını, gitsin. O vermezse ben veririm» diyince, Mehmed hiddetle çakısı elinde Fahrinin üzerine yürümüştür. Evvelâ onu, sonra da onu kurtarmak istiyen Asiyeyi yaralamıştır. Asiye ölmüştür. Fahri de, Mehmed Emirin ikinci hücumundan Nadirenin feryadına yetişenler tarafından güçle kurtarılabilmiştir. Sonradan, tedavi görerek iyileşmiştir. Mahkeme, maznunun bu üçü tarafından tecavüze uğrayarak nefsini müdafaa zaruretinde kaldığı şeklindeki müdafaasını reddetmekle beraber, hâdisede ağır ve şiddetli tahrikin mevcudiyetini varid görmüştür. Karısının Fahri karşısındaki teklifsizce hareketleri, kaynananın damadına karşı bu erkek misafiri iltizamı ve Fahrinin evin erkeği imiş gibi ev işlerine müdahalesi, bu suretle aile reisinin erkeklik şeref ve haysiyetinin ev içinde ihlâli, görülen ağır ve şiddetli tahriktir. Bu sebeble, Mehmed Emire kaynanası Asiyeyi tehevvüren ve kasden öldürmekten verilen 22 sene ağır hapis cezası 7 sene 4 aya, Fahriyi öldürmeğe tam teşebbüsle yaralamaktan verilen 12 sene ağır hapis cezası 4 seneye indirilip, cürümlerin içtimaı sebebile, neticede kendisinin topyekûn 10 sene ağır hapisle cezalandırılması kararlaştırılmıştır. Fahrinin tazminat isteği de reddolunmuştur.

Ahırkapı sahillerinde bir cesed bulundu

Başı, elleri ve ayakları kesilmiş olan kadının hüviyeti henüz anlaşılamadı

Dün akşam Ahırkapı sahillerinde Gülhane parkına yakın bir yerde suların sahile sürüklediği bir kadın cesedi bulunmuştur. Cesedi görenler, derhal polise haber vermişlerdir. Cesedin kolları, ayakları ve başı yoktur ve vaziyeti itibarile bir hayli denizde kaldığı neticesine varılmıştır. Dün akşam geç vakte kadar yapılan tahkikatta hüviyeti tesbit edilememiştir. Cesedi muayene eden Adliye tabibi Enver Karan, Morga kaldırılmasına lüzum göstermiştir. Müddeiumumilik ve zabıta bu kadının bir cinayete kurban gitmesi ihtimalini muhakkak görerek tahkikata bu cepheden başlamışlardır.

İki top kumaşı çalan iki kadın

Çaldıkları mallarla beraber Köprü üstünde yakalandılar

Meliha ve Naime isimli genc iki kadın, bir mağazaya müşteri sıfatile giderek iki top tafta denilen kumaştan aşırdıkları iddiasile adliyeye gönderilmişlerdir. Sultanahmed Üçüncü Sulh ceza mahkemesi, her ikisini de sorguya çekmiş, bir kaç şahid dinlenilmiş ve Meliha ile Naime haklarında tevkif müzekkeresi kesmiştir.. Muhakemenin devamı, daha bir kaç şahidin çağırılmasına bırakılmıştır.

Muhakemenin cereyanından anlaşıldığına göre, Meliha Altınel, evvelki akşam Köprünün Üsküdar iskelesinde, kolunda siyah bir manto ile görünmüştür. Orada bulunan Suad Ejder kaptan, bu kadının endişeli halinden şüphelenmiştir. Bir eroin kaçakçısı ihtimalini düşünerek yanına yaklaşmış, onun geldiğini gören Meliha da, Adalar iskelesine doğru kaçmış ve kolundaki mantoyu, oradaki telefon kulübesinin yanına atmıştır. Tam bu sırada karşıdan gelen sivil memur Ziya Öztürk, Melihayı bileğinden tutarak, Köprü altında nane satan İsmet isimli bir çocuğa «şu mantoyu kaldır, getir» demiştir. Derken bazı kimseler, bu kadının yanında bulunan arkadaşı Naime Taşçetinin vapura girdiğini haber vermişler. Bunun üzerine, o da, yanındaki çocuğile, vapurdan çıkarılmıştır. Mantonun muayenesinde, kol kısımları içerisine sokulan iki parça tafta ele geçirilmiştir. Bunların mağazadan çalındığı da tahkikle öğrenilmiştir.

Mahkemede, Meliha, «ben, bu işi yalnız başıma yaptım» diye, suçu iştiraksiz benimsemiştir. Naime de, bu işle hiç bir alâkası olmadığını ileri sürmüştür. Mağazanın müdürü ise, dükkâna her ikisinin birlikte geldikleri iddiasındadır. Mahkeme, bu itibarla tahkikatı genişletiyor.

Yedikulede yanan deri fabrikası

Yangın mahallinde dün bir keşif yapıldı

Evvelki akşam Yedikulede kösele, vidala ve rugan imalâthanesinde vukua gelen yangın tahkikatı devam etmektedir. Yangın, rugan boyamak için kullanılan benzinin karıştırılırken parlaması neticesi vukua geldiği kuvvetle tahmin edilmektedir. İtfaiyenin bütün gayretine rağmen imalâthaneyi teşkil eden iki katlı kârgir ve üç katlı ahşab bina tamamen yanmıştır. Yangın esnasında Hüseyin adında bir amele muhtelif yerlerinden ağırca ve fabrika sahiblerinden Marko da hafif surette yaralanmıştır.

Fabrika Ahen ve Münih sigorta şirketine 70 bin liraya sigortalı bulunuyordu.

Müddeiumumilik ve zabıta dün hâdise ile yakından alâkadarların ifadelerini almıştır. Hâdisede bir kasıd olup olmadığı üzerinde durulmaktadır.

Tahkikata, Müddeiumumî Fehmi, el koymuştur. Yanan fabrikada dün bir keşif yapılmıştır. Tahkikatın bugün inkişaf etmesi muhtemeldir.

Tevfik Fikret müzesi

Şair Tevfik Fikretin Rumelihisarındaki Aşiyanı yalnız «Tevfik Fikret müzesi» olarak kullanılacaktır. Binada yapılacak tadilât için Belediyeden bir heyet dün mahallinde keşiflerde bulunmuştur. Şairin ailesi müzeye konmak üzere, Fikretin el yazılarını, mektublarını, oda eşyalarını vermeyi kabul etmiştir. Bunlar arasında bilhassa Fikretin «Sis» manzumesinden sonra yaptığı İstanbula aid bir tablo da bulunmaktadır.

Üsküdarda siper inşa ediliyor

Üsküdarda umumî siperler inşasına başlanmıştır. Müddeiumumilik mahkûmların inşaatta çalışmalarına müsaade etmiştir. Mahkûmlara verilecek ücret tespit edilmiştir. Diğer kazalarda yapılacak olan siperlerin plânları kazalara gönderilmiştir. Bu suretle bütün kazalarda siper inşaatı iki aya kadar bitirilmiş olacaktır.

Berberlerin imtihanı

Kadın berberlerinin, permenant makinelerini kullanmaları hakkında açılan imtihan salı günü yapılacaktır. Berberler cemiyeti Belediyeye müracaat ederek imtihanların bir sene sonra yapılmasını istemiştir. Cemiyetin bu müracaati reddedilmiştir.

Ne kadar muhtac asker ailesi var?

Şehrimizde bulunan muhtac asker ailelerinin miktarını tespit etmek üzere Vilâyet tarafından yapılan tetkikler bitirilmiş ve bu hususta bir rapor hazırlanarak Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. Bu tetkiklerden 16 kazada 20 bin muhtac asker ailesi bulunduğu anlaşılmıştır. Yardım ihtiyacını karşılamak üzere Belediyenin nakil vasıtalarına zam yapılması hakkında hazırladığı teklif, Münakalât Vekâletince muvafık görülmediğinden bu usul şimdilik kaldırılmıştır. Varidat miktarını arttırmak için yeni bir usul bulunacaktır.

MÜTEFERRİK

Münakalât Vekili Trakyaya gidiyor

Münakalât Vekili Cevdet Kerim İncedayı bazı tetkiklerde bulunmuştur. Münakalât Vekili bugün Trakyaya gidecektir.

Vekil, Trakyada asfalt yolları tetkikten sonra Kırklareline ve oradan Edirneye gidecek, bilâhare hududda yeniden yapılacak olan köprüler üzerinde tetkiklerde bulunacaktır.

Vekil, dün sabah Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul Vilâyet merkezini ziyaret etmiş ve burada bazı görümeler yapmıştır. Öğleden sonra da deniz mehafilinde meşgul olmuştur.

Kahve tevziatı

Resmî daire ve müesseselerin ihtiyacı olan kahveler, dün sabahtan itibaren Belediye kooperatifi tarafından tevzie başlanmıştır. Mersinden yola çıkarılan 853 çuval kahve bugün şehrimize gelmektedir. Bu kahveler de bir mutemede verilmek suretile tevzi edilecektir. Kahve tevziatı normal bir şekilde devam etmektedir. Vilâyetin tertib ettiği usul, halkın mağduriyetine meydan vermemektedir.

HEM NALINA HEM MIHINA

Resmî tebliğler karşısında

Harb, demek iki milletin veya iki milletler zümresinin bütün kuvvet ve vasıtalarile çarpışması demektir. Tayyareler, toplar, tanklar çarpışır, süngüler çatışırken propaganda silâhları da karşılaşırlar., İki taraf sinir harbini, maneviyat harbini kazanmak için, başta resmî harb tebliğleri ve radyo neşriyatı olmak üzere, kafalara, ruhlara hitab veya taarruz eden her silâhı kullanıyorlar. Tayyare bombaları, nasıl cephe gerisinde, yüzlerce kilometre içeride tahribat yapıyorsa, bu manevî silâhlar da öylece zihinleri ve yürekleri tahribe çalışıyorlar.

Bu harbin başındanberi, görülmemiş bir mikyas ve şiddette işleyen ve tesiri de ateşli silâhlardan bazan daha fazla olan bu manevî silâhlar, şimdi, 2400 kilometrelik bir cephe üzerinde cereyan eden Alman - Sovyet harbi münasebetile de bol bol kullanılmaktadır. Bu muharebeler nasıl görülmemiş büyüklükte kuvvetler arasında, gene görülmemiş bir şiddetle devam ediyorsa, propaganda ve sinir harbi de o kadar büyük mikyasta ve o nispette de şiddetli olmaktadır. Bunun en yeni bir delili, bir haftalık muharebelerin bilânçosu hakkındaki karşılıklı Alman ve Sovyet neşriyatıdır.

Almanlar diyorlar ki, düşman cephesini yardık; 4700 Sovyet tayyaresi düşürdük veya yerde tahrib ettik; bizim tayyare kaybımız 150 dir; aralarında 52 tonluk ağır tanklar bulunan 2233 düşman zırhlı arabası tahrib ve zaptolunmuştur; pek çok ganaim aldık; bunlardan şimdiye kadar sayılabilen toplar 600 den fazladır; elimize 40.000 kişi esir düştü. İki Sovyet ordusu esir veya imha edilmek üzeredir.

Sovyetler diyorlar ki, yalandır, cephemiz yarılmamıştır; baskına uğradığımız için düşmanı ağır mağlûbiyete uğrattıktan sonra yeni mevzilere çekildik. Almanlar asgarî 2500 tank, takriben 1500 tayyare kaybetmişler ve 30,000 den fazla esir vermişlerdir. Bizim bir haftalık zayiatımız ise, 850 tayyare, 900 kadar tank, 15,000 kadar kayıb ve esir askerdir; Alman ordusunun taarruz hızı sarsılmış, düşmanın yıldırım zaferi akamete uğramıştır.

İşte birbirini tutmıyan iki resmî harb tebliği. Yalnız bir noktada ittifak var: Almanlar, cephenin şimal kısmında, Litvanyada ilerlemeğe muvaffak olmuşlardır. Fakat zayiat listeleri asla birbirini tutmuyor. Biz, gerçi iki senedir, muharib tarafların tebliğlerinde bu gibi mübayenetler ve tezadlar görmeğe alıştık amma, bu son rakamlar arasındaki açıklar o kadar büyüktür ki bir türlü ikisinin ortasını bulamıyoruz.

Filvaki, Almanlar 150 tayyareye karşı 4700 düşman tayyaresi imha ettik, diyorlar; Sovyetler de 850 tayyareye karşı 1500 Alman tayyaresini tahrib ettik cevabını veriyorlar. Bu kadar mübayeneti telif etmek ve ikisinin ortasını bulmak nasıl kabil olur? Yalnız Moskovanın Berlinden biraz daha munsif ve mutedil davrandığını kabul etmek lâzımdır. Eğer, iki tarafın da çifte bir artırma ve eksiltme mübalâğası yapmadıklarına emin olmasaydık, kendi zayiatları hakkında verdikleri rakamlara inanmamak, düşman zayiatını bildiren yekûnlara inanmak doğru olur, derdik. Fakat, buna da imkân göremiyoruz. Kızılordu, bir haftada 4700 tayyare kaybettiyse, 10000 den fazla tayyaresi olduğu iddia edilmesine rağmen, bu zayiatı telâfi edemiyecek hale gelmiş demektir. Tayyare zıyaı, ayni hızla devam ederse, bir aylık muharebeden sonra, Sovyetler Birliğinde ilâc için tek tayyare kalmaz. Çünkü haftada 4700 tayyare, aşağı yukarı ayda 18,800 tayyare eder.

Ateşe sürülen birliklerin ve verilen zayiat yekûnlarının azameti, iki tarafın da canla başla boğuştuklarını gösteriyor. Biz, bitaraf vaziyette olduğumuz için, bu müthiş mücadeleyi kaydetmekle iktifa ediyoruz. Hangi tarafın doğru söylediği muharebelerin inkişafı neticesinde, çok geçmeden anlaşılacaktır.

İthalât

Şehrimize İsveçten 110 ton çivi, buz makinesi, akümülâtör, çelik çivi ve testere gelmiştir.

Küçük hikâye

Yağmurdan kaçarken...

N. Tapman

Kasvetli bir kış gecesi.. Tarık, Necmi, ben.. Üç arkadaş vakit geçirecek tatlı bir meşguliyet arıyorduk. Dışarıda hırçın bir rüzgârla, pencere camlarını kamçılıyan, sonsuz bir yağmur elele vermiş, ortalığı altüst ediyorlardı.

Ilık, sükûnetli odamızda gamsız gamsız oturup kitab okumak, radyo dinlemek, yahud oyun oynamak vardı ama nedense bu akşam hiç birini canımız istemiyordu.

Düşündük taşındık.. Ben, eğlenceli sandığım bir mevzu buldum: Söz sırası en gencden en yaşlıya gelmek üzere, herkes başından geçen acayib bir vak'a anlatsın, dedim. Teklifim kabul olununca da en gencimize dönerek:

— Haydi öyleyse, dedim, davran bakalım!

Necmi, hikâyesine şöyle başladı:

«— Dediğim; aşağı yukarı, beş altı seneyi buluyor. O vakte kadar kısmet olup da bir türlü göremediğim (B...) taraflarını gezip dolaşmak, biraz hava almak fikrile parlak bir mayıs günü öğleye doğru (M...) ya gelmiştim. (M...) nın denizden görünüşü hoşuma gittiği için vapurdan çıkar çıkmaz istasyon tarafına sapan yolcu kafilesine karışmıyarak aksi tarafa büküldüm. Maksadım, (B..) seyahatini iki gün geriye bırakıp ilkönce (M...) yı gezmekti.

Gelişimin öğleye tesadüfünü söylediğime bakınca karnımın da elbet aç olacağına hükmetmişsinizdir. Şehrin methalinde, deniz kıyısında gördüğüm temizce küçük bir lokantaya girdim. Boş yer kalmamıştı. Tekbaşına bir masada yemek yiyen birinin karşısına geçip oturmağa mecbur oldum. Benim gibi vapurun yanaşma saatinde gelen ve elinde ufak bir çanta bulunan her yabancının, yolculuğuna ve İstanbuldan gelmiş olacağına hükmolunmak tabiidir. Küçük kasabalarda böyle şeyler pek kolay göze çarpar. Ben de masa arkadaşımın dikkatini celbettim. Benimle alâkadar oldu. Niçin geldiğimi sordu, anlattım. O da dün (B...) den gelmiş, oradaki tuhafiyeci dükkânını likide etmiş, geldiğim vapurla büsbütün İstanbula gidiyormuş. Biz, biraz daha hoş beşten sonra ahpablığı ilerlettik. Arkadaşım, cebinden çıkardığı kart dövizitinin arkasına inmesi muhtemel bir otel ismi yazarak uzattı. Buraya uğramamı rica etti. Ben de ona kendi kartımı verdim.

Bu münasebetle aklıma geldi: (M...) da iyi ve rahat bir otel olup olmadığını sordum. Dedi ki:

— Zaten burada topu topu iki otel var. Ben dün gece (C...) otelinde yattım. Fakat rahat edemedim. (Safa) otelinin daha iyi olduğunu işittim. Siz isterseniz oraya gidin.

Teşekkür ettim. Birkaç dakika sonra vedalaştık. O; vapuruna, ben, otelime doğru yollandık. Lâkin ben, herşeyden evvel şehri ve civarını görmek için dolaşmaya başladım. Bilmediğim sokaklarda, tanımadığım insanlar arasından merakla etrafıma bakına bakına yürürken bir de sigara tellendirdim.

Bütün varlığımı saran bir haz içinde yoluma devam edip giderken, birdenbire nasıl oldu bilmem, galiba genzime sigaramın dumanı kaçtı. Kuvvetlice öksürmeğe başladım. Uzun süren bir öksürüğü müteakib da yere tükürmeğe mecbur oldum.

Birkaç adım atar atmaz arkamdan birinin seslendiğini işittim. Başımı çevirdim, baktım ki bir polis.. Bana doğru geliyor. Durup bekledim. Yanıma gelince adımı, nereden geldiğimi, nerede oturduğumu sordu. Hepsine cevab verdim. Safa otelinde kalacağımı da ilâve ettim.

Polis, bunları güzelce not ettikten sonra; tükürdüğüm için bir lira para cezası yazdığını, bu akşam yahud yarın sabah otele gelecek tahsildarın parayı benden alacağını müjdeliyerek yürüdü gitti.

Yalnız kaldığım zaman kendi kendime kızmaya başladım. Polise herşeyi, olduğu gibi haber verecek ne vardı sanki?.. Dünyada doğru söyleyici ben mi kalmıştım?..

Bu işte, vereceğim cezadan ziyade boşboğazlığıma kızıyordum. Artık keyfim kaçmıştı. Bununla beraber vaziyetin büsbütün tamir çaresi de kalmamış değildi. Kimsenin beni tanımadığı bir şehrin otelinde adımı değiştirsem ne çıkardı?.. Bunu düşünürken aklıma, cebimdeki kart geldi. Kartın sahibi de buranın yerlisi olmadığı gibi başka otelde gecelediğinden falso korkusu yoktu. Öyle yaptım. Adımı soran otelciye, yeni ahpabımın, cebimden çıkardığım kartını masasının üstüne bırakarak otel defterine şu isim ve adresle kaydolundum:

Numan Tecimer
Tuhafiyeci
(B...) de (...) caddesi. Numara 66

O akşam beni kimse aramadı. Ben de yol yorgunluğile erken yattım, uyudum. Sabaha da geç kalktım. Giyinirken kapı vuruldu, Açtım: Tanımadığım bir adam, beni maliye tahsil şubesinden istediklerini söyledi Adımı, adresimi değiştirmişken nasıl bulunduğuma hayret ettim. Artık olan olmuştu. Maamafih akşamki sinirliliğim geçtiği için pek aldırmadım: (Nihayet bir lira bu!.. Üzüntüye değmez) diye düşündüm. Hatta akşam işi izam etmemi manasız buldum.

Sokakları ve dairelerin yerlerini bilmiyordum. Beyhude yorulmıyayım diye gelen adama biraz beklemesini rica ettim. Giyinir giyinmez beraber çıktık, tahsil şubesine geldik. Ben, yalnızca memurun odasına girdim. Memur, beni yukarıdan aşağı süzdü ve oldukça sert bir çehre ile:

— Nasıl, bizi aldatır mısın?.. dedi.

Fena bozuldum. Yaptığımın hoş bir şey olmadığını artık iyice anlamıştım.

— Kusura bakmayınız, dedim, nasılsa bir çocukluk etmişim, hareketimden çok mahcubum.

Memur, yumuşar gibi oldu:

— Numan Efendi, dedi, sen çocuk değilsin. Maşallah aklı başında bir esnafsın. Vergi borçlarınızı ödemeden savuşmak size yakışır mı? Allahtan ki bu sabah (B..) den telefon ettiler. Komşularınıza (M..) da biraz kalacağınızı, (C..) oteline ineceğinizi söylemişsiniz. Halbuki siz o otelden de, İstanbula gidiyormuş gibi çıkıp Safa oteline gelmişsiniz. Aklınızca izinizi kaybetmek istemişsiniz, Olacak şey mi bu?.. Neyse, asıl işe gelelim (B..) maliyesine vergi borcunuz, cezasile beraber, 15 lira 96 kuruş tutuyor. Kaleme gidiniz de tahsil müzekkeresini kessinler. Parayı, bununla vezneye yatırır makbuzunu kalemden alırsınız... (Parmagile zile bastı. İçeri giren odacıya beni göstererek):

— Bayı kaleme götür de muamelesini yaptırsın! dedi.

***

Hikâyenin burasında ben merakla sordum:

— Ey, nasıl kurtuldun sonra?..

Necmi melûl melûl yüzüme bakarak:

— Nasıl mı kurtuldum? Bay Numanın borclarını derhal ödemek ve -yanımda bir vapur parası kaldığı için de- hemen İstanbula dönmek suretile!..

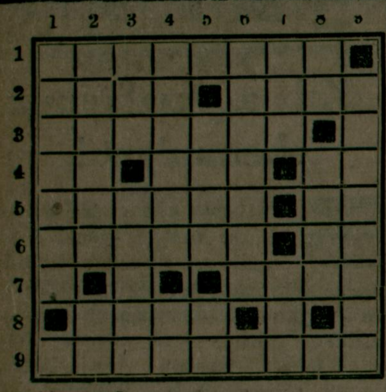
Tarık da şunu sordu:

— Parayı Numandan alabildin mi bari?

— Ne gezer!.. Bir daha yüzünü bile göremedim. Ben yalnız bu gezintiden, pahalıya mal olan bir dersle hatıra koleksiyonumu süsliyen bir makbuz kazanmış oldum. hepsi o kadar!

Nakleden:
N. TAPMAN

BULMACA

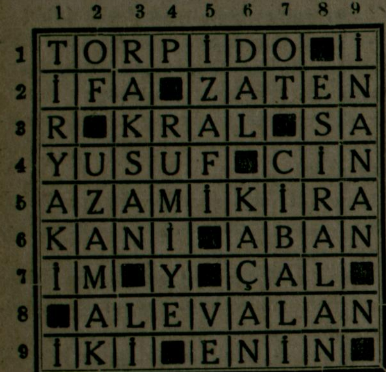
Soldan sağa:

1 — Akdeniz memleketlerinden bir kısmı (mürekkeb kelime). 2 — Sebeb, Ege denizinde bir ada. 3 — Yere müvazi çizgi (iki kelime). 4 — Tanrılardan, ağırdır, bir renk. 5 — Kadıköy civarında eski bir mesire yeri, pederin yarısı. 6 — Marmara havzasında bir gölümüz, ters çevirirseniz bir işaret sıfatı olur. 7 — Sulama. 8 — Bir cins kab. 9 — Bir çeşid kuş satma.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Fazla yiyicilik. 2 — Meşhur bir İtalyan ressamı, bir harfin okunuşu. 3 — Bir hastalık, yüzümüzün kısımlarından. 4 — Değirmen, tersi bir hayvan olur. 5 — Allah, vücuddeki şiş. 6 — Kör pisipisi. 7 — Tersi vücudden çıkar, genişlik. 8 — Bir edat, sabukun ayrılmaz arkadaşı. 9 — Sucuların şefi (iki kelime).

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

ASKERLİK İŞLERİ

337 doğumluların muayenesi

Fatih Askerlik şubesinden:

1 — 337 doğumlular ve bu doğumlularla muayeneye tâbi kısa hizmetlilerin ve sıhhî hallerinden dolayı ertesi seneye bırakılmış diğer doğumluların son yoklamasına 1 temmuz 941 de başlanmıştır ve 31 ağustos 941 tarihinde hitam bulacaktır.

2 — Yoklama aşağıdaki şekilde ve nahiye nahiye mükelleflerin alacakları numara sırasile yapılacaktır:

A — 1-7 temmuz Fatih merkez nahiyesi
B — 8-15 temmuz Karagümrük nahiyesi
C — 16-22 temmuz Şehremini nahiyesi
D — 23-31 temmuz Samatya nahiyesi
E — 1-7 ağustos Fener nahiyesi
F — 8-15 ağustos Eyüb kazası merkez nahiyesi
G — 16-22 ağustos Rami nahiyesile Burgaz, Boyalık, Arnavudköy, Ayazma, Buğluca köyleri.
H — 23-31 ağustos bütün kısa hizmetlilerle ertesi seneye terklerin yoklaması.

3 — Lise bitirmiş ve daha yüksek okullara girmiş okurlar da son yoklamalarını zamanında yaptıracaklardır. Bilâhare senesi içinde daha yüksek okula girerek vesika getirirlerse idare heyeti kararile ertesi seneye bırakılacaklardır.

4 — Halen bir okula devam eden okurların da fotograflı ve pulsuz mekteb vesikalarını beraber getirmeleri lâzımdır.

5 — Bütünlemeye kalan okurların imtihanlarını bu iki ay içiçnde ikmal ederek geçecelkeri sınıfa göre mekteb vesikaları getirmeleri müreccahtır.

6 — Ahvali sıhhiyleri dolayısile ertesi seneye kalanlar nahiyeleri mükelleflerile kur'a meclisine gelecekler ve ellerindeki raporlarını da beraber getireceklerdir.

7 — Yoklama cumartesi günleri haric olmak üzere her gün sabah saat 8,30 dan 12,30 a kadar devam edecektir.

8 — Yoklama yeri Fatih Askerlik şubesi binasıdır.

9 — Şimdiye kadar birinci yoklamasını yaptırmamış olanların iki yoklaması bir arada yapılacağından iki aded zarf ve dört fotoğraf getireceklerdir.

10 — Temmuz ve ağustos aylarında bilâmazeret yoklamalarını yaptırmıyanların ve mazeretlerini muteber vesikalarla zamanında bildirmiyenlerin 1111 numaralı kanunun 85 inci maddesine tâbi tutulacakları ilân olunur.

***

Fatih Askerlik şubesinden:

S. 7. tüfekçi ustası Mehmad Cemal oğlu Ömer (321 - 1) çok acele şubeye müracaati ilân olunur.

SPOR

Yelken yarışları

İstanbul su sporları ajanlığı mevsimin ilk teşvik yelken yarışını pazar günü Modada yapacaktır. Muhtelif tekneler arasında yapılacak yarışlara saat 15 te başlanacaktır.

Beş kulüb arasında

Galatasaray, Fenerbahçe, Beşiktaş, Vefa ve İstanbulspor kulübleri murahhasları önümüzdeki cuma günü saat 19 da mıntaka merkezinde bir toplantı yapacaklardır. Bu toplantıda yukarıda isimleri geçen kulüblerin bir anlaşma ile birbirlerinden hiç bir suretle oyuncu almamalarını kararlaştıracaklardır.

Gizli profesyonelliği tamamile önliyecek olan böyle bir kararın kulüblerimizin menfaati icabı olduğu aşikârdır.

Atletizm müsabakaları

İstanbul atletizm ajanlığından:

İstanbul atletizm birincilikleri aşağıda yazılı tarih ve günlerde Fenerbahçe stadında yapılacaktır. Birinci kategoriye iştirak edecek atletlerin listesi 4/7/941 tarihine tesadüf eden cuma günü akşamına, bayan atletlerin listesi de en geç 9/7/941 çarşamba günü akşamına kadar atletizm ajanlığına vermeleri lâzımdır.

6 temmuz pazar saat 10 dan itibaren:

4 üncü kategori: 50, 100, 110 mânia (seçme).

Gülle, disk, yüksek, uzun (final).

3 üncü kategori: 100, 200, 400, 110, 200 mania, 4X400 (seçme).

Gülle, disk, cirid, yüksek, uzun, üç adım, sırık (final).

1 inci kategori: 100, 200, 400, 110 ve 400 mania (seçme).

10,000, 4X400 (final).

12 temmuz cumartesi saat 15 te:

Bayanlar: Yüksek, uzun, gülle, disk (final).

80 metre mania, 100, 4X100 (seçme).

3 üncü kategori: 200 metre mania (final).

4 üncü kategori: 110 metre mania, 50 metre (final).

1 inci kategori: 400 metre mania (final).

13 temmuz pazar saat 14 te:

4 üncü kategori: 100 metre (final).

3 üncü kategori: 110 mania, 100, 200, 400, 800 (final).

Bayanlar: 100 metre, (80) metre mania (final).

1 inci kategori: 100, 200, 400, 110 mania, 5000, gülle, disk, cirid, çekiç, yüksek, uzun, üç adım, sırık, 4X100 ve Balkan bayrak (final).

At yarışları münasebetile

Stad spor mecmuası at yarışları münasebetile önümüzdeki haftadan itibaren cuma günleri hususî bir nüsha neşretmeğe başlıyacaktır. Gene beş kuruşa satılacak olan bu nüshada pazar günleri yapılacak at yarışlarının resmî programı ve iştirak edecek atlar hakkında en iyi ve ciddî yazılar bulunacağı gibi haftanın favorileri de dercedilecektir.

İstanbul Borsası, 2/7/941

Londra	1	Sterlin	5,22
Nevyork	100	Dolar	129,5275
Cenevre	100	İsv. Frc.	29,5750
Madrid	100	Peçeta	12,89
Yokoha	100	Yen	31,0175
Stokholm	100	İsveç K.	30,8875

ESHAM ve TAHVİLÂT

İkramiyeli %5 933 Ergani	
A. B. C.	19,90
Sıvas - Erzurum %7 934 I.	20,28
Sıvas - Erzurum %7 934 II. ilâ VII.	20,30

Maliye Vekâleti Millî Emlâk Müdürlüğünden:

Fen Memuru Alınacak

— I —

Toprak tevzi talimatnamesinin tatbikı için teşkil edilen komisyonlarda çalışmak üzere fen memuru alınacaktır. Bu fen memurları köylerdeki hazine topraklarının kadastrla tahdid ve tespit işlerinde istihdam olunacaklardır.

Bu fen memurlarına 175 lirayı geçmemek üzere 3656 numaralı maaş teadül kanunu hükümlerine göre alabilecekleri ücret verilecek vel yol masraflarından başka kövlerde bulundukları günler için de harcirah hükümlerine göre seyahat yevmiyesi tediye edilecektir. Seyahat yevmiyesi, 150 kuruştan az olmamak üzere ücretin tekabül ettiği aslî maaşın yüzde dördüdür.

— II —

Aranan Şartlar

1 —Memurin kanunu hükümlerine göre memur olmak için lüzumlu şartları haiz bulunmak.

2 — Yaşı 60 dan fazla olmamak.

3 — Tapu ve Kadastro Fen mektebinden, Nafıa Fen Tatbikat mektebinden mezun olmak, veyahud bu dairelerde veya Harita Umum Müdürlüğünde en az bir sene müddetle fen memuru sıfatile istihdam edilmiş bulunmak.

4 — Memuriyet yapmıssa sicil itibarile hizmetinden istifade edileceği anlaşılmak.

5 —Askerlikle ilişiği olmamak.

NOT:

Kadastro ve harita işlerinde çalışmış olanlar tercih edilirler.

— III —

Aranan Şartlar

1 — Aşağıdaki vesikalar bağlı olmak şartile Maliye Vekâleti Millî Emlâk Müdürlüğüne hitaben istida.

2 — Nüfus hüviyet varakası, «aslı veyahud noterce veya resmî bir makamca musaddak sureti»

3 — 6 kıt'a fotograf, «altı buçuk dokuz eb'adında».

4 — Mekteb tasdikname veya şehadetnamesi «aslî veya musaddak bir surti».

5 — Bulunduğu memuriyetlere aid vesaikin aslı veyahud musaddak sureti «tasdikli sicil karnesi veyahud musaddak sureti kâfidir.»

6 — Sıhhî durumunun her iklimde ve köylerde vazife ifasına müsaid olduğuna dair Hükûmet veya Belediye doktorluğu raporu.

7 — C. Müddeiumumiliğinden mahkûmiyeti olmadığına dair vesika, «istida zirine Müddeiumumilikçe tasdikli meşruhat verilmek suretile de olabilir.»

8 — Hüsnühal kâğıdı.

9 — Askerlik vesikası. «nüfus hüviyet varakasında varsa ayrıca istemez»

10 — Talib olan şahıs resmî bir dairde müstahdem ise bu dairenin alelûsul muvafakatini gösteren vesika. «talebe müteallik istida ve merbutu vesikaların o daire vasıtasile Maliye Vekâletine gönderilmesi halinde ayrıca muvafakatnameye lüzum yoktur.»

1 — Aşağıda yazılı şekilde taahhüdname.

— IV —

Taahhüdname Şekli

Maliye Vekâletinde Toprak Tevzi Komisyonlarında bir vazifeye tayinim halinde bu vazifeyi kabul edeceğimi ve en az 45 gün evvelinden haber vermeden bu vazifeden istifa ettiğim veya bu vazifeyi terkettiğim, yahud hizmetimden istifade edilmediği veya istihdamımın devamının caiz olmadığı idarece takdir edilerek vazifeme nihayet verildiği takdirde Komisyon mesaisinin sektye uğraması sebebile hasıl olması mümkün ve muhtemel zararlara karşılık maktuan ve cezaî şart olarak beş yüz lira teminat vermeği ve bunun için hakkımda dava ikamesine ve ilâm istihsaline lüzum olmadan bu taahhüdnamenin icraya vaz'ı veyahud hazineden alacağım varsa bu alacaktan defaten takas ve mahsubu ve gene bu taahhüdnameden mütevellid her hangi bir ihtilâf için dava ikamesine lüzum hasıl olursa bu davnın Ankara mahkemelerince rüyetini kabul ettiğimi taahhüd ve beyan ederim.

NOT:

1 — Bu taahhüdname noterce resen tanzim olunacaktır.

2 — Nüfus hüviyet varakasındaki hüviyeti ve ikametgâhı ile halen bulunduğu adresi taahhüdnameye yazılacaktır.

3 — Bu taahhüdnameye, müteselsil kefil olarak resmî dairelerde veya ticarî ve sınaî müesseselerde memur ve müstahdem veyahud ticaret veya san'atla meşgul bir şahıs da iştirak edecektir.

4 — Taahhüdname yukarıki metni aynen ihtiva etmez ve yukarıki şartları haiz bulunmazsa muteber değildir. «3497» (4923)

İmroz Belediyesinden:

İmroz kasabasında inşa edilecek 12,392 lira 47 kuruş bedeli keşifli Belediye binasının inşaatı üç senede hitama erdirilmek şartile 21/5/941 günlü ilân mucibince kapalı zarf usulile bir ay müddetle eksiltmeye konulmuşsa da talib zuhur etmediğinden işbu bina inşaatının 21/6/941 tarihinden itibaren bir ay müddetle pazarlığa konulduğu ve talib olanların keşif, proje ve şartnameleri görmek ve daha fazla izahat almak üzere Belediye Encümenine müracaatleri ilân olunur. (5323)

Çine Belediyesinden:

Çine Belediyesince 95 lira kıymeti muhammeneli el ile çevrilen bir canavar düdüğü pazarlık suretile mubayaa edilecektir. Bu işle alâkadar olan müesseselerin belediyemize tahriren müracaatleri ilân olunur. (3506)

Elâzıg Valiliğinden:

1 — Elâzığ - Palu Gülüşkür yolunun 0+025 — 2+222 nci kilometreleri arasında yapılacak altı aded beton kemerli menfez inşaatı 3/7/941 tarihinden 22/7/941 tarihine kadar yirmi gün müddetle ve kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

2 — Keşif bedeli 16051 lira 16 kuruş ve muvakakt teminatı 1203 lira 84 kuruştur.

3 — Bu işe aid evrak şunlardır:

A — Keşif cetveli ve hulâsası,
B — Eksiltme şartnamesi,
Ç — Proje,
D — Hususî ve fennî şartname,
E — Bayındırlık işleri genel şartnamesi,
F — Mukavele projesi,
H — İhzarat listesi.

İstekliler bu evrakı Elâzığ Nafıa Müdürlüğünde görebilirler.

4 — Eksiltmeye iştirak edebilmek için, eksiltmenin açılma gününden üç gün evvel Elâzığ Vilâyetinden alınmış bu işe mahsus ehliyet vesikası ve Ticaret Odasının kayıd vesikası ve ikinci maddede yazılı miktarda muvakkat teminatı gösterir banka makbuzu veya mektubu gösterilmesi lâzımdır.

5 — Eksiltme 22/7/941 tarihine rastlayan salı günü saat 15 te Vilâyet Daimî Encümen dairesinde açılacaktır.

6 — Teklif mektubları beşinci maddede yazıldığı üzere eksiltmenin açma saati olarak tayin edilen saat on beşin bir saat evveli olan saat 14 e kadar Daimî Encümen reisliğine verilecektir. Posta ile gönderilecek mektubların da nihayet saat 14 e kadar gelmiş olması ve dış zarfın mühür mumile iyice kapatılmış bulunması lâzımdır. Postada olacak gecikmeler kabul edilmez. (5284)

Ordu Hastabakıcı Hemşireler Okuluna aid bazı izahat ve okula kayıd ve kabul şartları

1 — Ordumuza hastabakıcı ve hemşire yetiştirmek üzere Ankarada M. M. V. tarafından 1939 senesinde açılmış olan Hastabakıcı ve Hemşireler okuluna bu sene de 50 talebe alınacaktır. Okula girmek arzu edenler, bulundukları mahallin Valiliğine, Kaymakamlığına veya Askerlik şubelerine dilekçe ile müracaat edeceklerdir.

2 — 3433 sayılı kanun mucibince bu okuldan mezun olacaklar, memur olup tekaüdiye alacaklardır.

3 — Mezun olanlar altı senelik mecburî hizmetlerini ordu hastanesinde yapacaklar; ondan sonra arzu ederlerse memleketteki bütün sıhhî teşekküller kendilerine açık olacaktır.

4 — Tahsil müddeti 3 sene olup bu müddet içinde okurlara ayda beş lira harçlık verilecek ve iaşe ve ilbasları tamamen okula aid olacaktır.

5 — Okuldan mezun olanlar, barem kanununa göre yirmi lira aslî maaştan başlamak üzere maaş alacaklar ve bu miktar gittikçe çoğalacaktır. Bu zaman dahi iaşe, giydirme ve barınma orduya aid olacaktır.

6 — Okul 15 eylûl 941 de tedrisata başlıyacaktır.

7 — Okula kayıd ve kabul şartları şunlardır:

a — Türkiye Cumhuriyeti tebaasından olmak ve Türk ırkından bulunmak.

b — Sıhhati yerinde olmak ve durumu her iklimde vazife görmeye müsaid bulunmak «bunu her hangi bir hastane sıhhî heyeti raporile tespit ettirmek ve evraka bağlamak lâzımdır.»

c — Okurun yaşı on altıdan aşağı ve yirmi ikiden yukarı olmıyacaktır.

d — Kendisi, ana ve babası iffet ehlinden olmak «bu vaziyet polisçe tevsik ettirilerek evraka bağlanacaktır.»

e — En az orta okul tahsilini bitirmiş olmak «eleme imtihanlarında muvaffak olmak şarttır. Veya bu derece tahsil gördüğünü ispat etmek» tasdikname veya bunun tasdikli bir sureti muameleli evrakına eklenecektir.

f — Evli veya nişanlı bulunmamak «evvelce evlenip boşananlarla kocası ölmüş olanlar kabul edilir» buna aid medenî halini bildirir müsbit evrak keza eklenecektir.

g — Okur sıhhî sebebler dışında okulu kendiliğinden terkettiği, evlenme suretile veya diğer inzibatî sebeblerle okuldan çıkarıldığı, altı senelik mecburî hizmetini yapmadığı veya tamamlamadığı veyahud sıhhî sebebler dışında okuldan çıkarıldığı takdirde tahakkuk ettirilecek mekteb masraflarını tamamen ödeyeceğine ve gösterdiği vesikaların tamamen doğru olduğuna dair noterlikten tasdikli ve kefilli bir taahhüdname verecektir.

8 — Yukarıdaki şeraiti haiz olan okur, okula imtihansız olarak kabul edilecektir.

9 — Yukarıdaki maddeler mucibince evrakının muamelesini bitirenlerden, vilâyet veya kaza merkezlerinde oturanlar bu makamlar veya askerlik şubeleri vasıtasile evraklarını doğrudan doğruya Ankara Merkez Hastanesi Baştabibi ve Okul Müdürlüğüne gönderilecektir.

10 — Müracaatlerin ağustos 1941 nihayetine kadar sona erdirilmesi lâzımdır.

11 — Okurların kabul edildikleri ve mektebe hareket etme tarihleri ayni makamlar tarafından kendilerine bildirilecektir.

12 — Kabul edileceklerin okulun bulunduğu Ankaraya kadar gelmek ve okulda tekrar yapılacak sıhhî muayene neticesi hastalıkları tebeyyün edenlerin memleketlerine gitmek için masraf edecekleri yol paraları kendilerine aid olacaktır. (3837)

RADYO

Bu günkü program

7,30	Program	18,40	Şarkılar
7,33	Müzik (Pl.)	19,00	Derdleşme
7,45	Haberler	19,15	Cazband
8,00	Müzik (Pl.)	19,30	Haberler
8,30	Evin saati	19,45	Müzik
12,30	Program	20,15	Rad. Gazetesi
12,33	Saz eserleri	20,45	Fasıl heyeti
12,45	Haberler	21,00	Ziraat ta.
13,00	Türküler	21,10	Fasıl heyeti
13,15	Müzik (Pl.)	21,25	Konuşma
		21,40	Orkestra
18,00	Program	22,30	Haberler
18,03	Orkestra	22,45	Dans Mü. (Pl.
18,30	Memleket pos	23,00	Kapanış.

Acı bir ölüm

Üsküb eşrafından kumbaracılardan Hacı Hüseyin Beyin kızı, terzi Refik Önerin kayınvalidesi, dördüncü sorguda hâkim namzedi Nihal Doğunun ve Tıb Fakültesi talebelerinden Sami Doğunun teyzeleri Rukiye Öner 2/7/941 tarihinde irtihali darıbaka eylemiştir. Cenazesi bugün yarımda Cağaloğlunda Sultanmektebi sokağındaki 23 numaralı hanelerinden kaldırılacaktır.

Mevlid

MÜHENDİS ATA KAYADELEN İÇİN

Kırk gün evvel Hakkın rahmetine kavuşan yüksek mühendis ve müteahhid Ata Kayadelenin ruhuna ithaf edilmek üzere 4 temmuz yarınki cuma günü cuma namazını müteakıb Endenrunlu Hafız Yaşar tarafından Caddebostanında Erenköy tramvay durağındaki Galibpaşa camii şerifinde Mevlidi Nebevî okunacaktır. Merhumu tanıyan ve sevenlerle arzu edenlerin teşrifleri rica olunur.

***

Hopa eşrafından Mamoyzade merhum Ahmed Bey kerimesi, Darülâceze eczacılarından Cemil Bakın refikası, Dr. Remzinin validesi merhume Sakine Bakın ruhuna ithaf edilmek üzere 3 temmuz 941 perşembe günü saat 1,30 da Beyoğlu Ağacamiinde Mevlidi Nebevî kıraat olunacaktır. Dostların ve diğer zevatın teşrifleri rica olunur.

Lisan kursları

Kadıköy Halkevinden:

Riyaziye, fizik, kimya, edebiyat, tarih, ingilizce, almanca ve fransızca orta ve lise ikmal imtihanları kurslarına kaydolmak istiyenlerin iki fotograf ile idare memurluğuna müracaatleri.

Zayi — 1331 doğumlu nüfus tezkeremi zayi ettim. Yenisini çıkaracağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Maçka Ömer Rüştüpaşa sokak No. 8 Afife Üstüner

Fatih kazası Fener nüfus memurluğundan:

Fenerde Filyokuşunda 18 hanede mukim Ali oğlu Alinin soy adı (Yarma) iken İstanbul asliye hukuk 11 inci mahkemesinin 15/5/941 tarih ve 941/272 No. lı kararile (Pakyıldız) olarak tashih edildiği ilân olunur.

Zayi — Edirne Nümune rüştiyesinden 1325 - 1326 senelerinde aldığım şehadetnameyi zayi ettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Halic memurlarından Raif Tokgöz

Öyle ya kedi subayla dokuz erden ne zarar gelebilirdi. Üsera kampları kumandanı Yüzbaşı topal Dorovyef'in erzakını Miskinler oteli sebze bahçesinden temin etmesi de onlar için büyük bir nimet olmuştu. Merkez komutanlığında Miskinler otelindeki esirlerin de daha içerlere gönderilmeleri bir kaç defa bahis mevzuu olmuştu. Dorevyef her defasında onların zararsız ve iyi insanlar olduklarını,, komünizmi sempati ile karşıladıklarını söyleyerek meseleyi örtbas etmişti. Hele Altmayer karısının bir portresini yaparak hediye ettikten sonra araları büsbütün iyileşmişti.

Koca bir kış böyle geçmiş, yeniden yaz gelmişti.

Bir akşam saat ona geliyordu. Yavaş yavaş yatmağa hazırlanıyorlardı. Mezeyi maziye aid eğlenceli bir hikâye anlatıyordu. Kamarad dizinin dibine yatmış uyukluyordu. Subaylar Mezeyinin lâkırdısını bitirmesini sabırsızlıkla bekliyorlardı.

Bu sırada Kamarad kulaklarını dikti. Bahçe kapısına doğru bakarak havlamağa başladı.

Aradan bir iki dakika geçti. Peter kalın bir bastona dayanarak bahçe kapısından içeri girdi. Arkadaşları onu birdenbire tanıyamadılar. Sonra çılgın bir sevincle koşup boynuna sarıldılar. Peter yorgun bir tavırla merdivenin ilk basamağına oturdu. Etrafını sardılar. Durmadan sualler soruyor ve başından geçen maceraları bir anda öğrenmek için çırpınıyorlardı.

Peter hapisaneden geliyordu. Yanında süngülü bir jandarma vardı. Jandarma kamp kumandanından imza alarak Peter'i teslim etti.

Sivrisineklerin hücumları karşısında daha fazla bahçede oturamadılar. İçeriye, yemek salonuna girdiler. Hizmet erleri de merakla içeri doluştular. Her kafadan bir ses çıkıyordu. Peter'in bu gürültü arasında zihnini toplayarak söz söylemesine imkân olmadığını gören Mezeyi arkadaşlarını sükûta davet etti. Sonra Peter'in omzunu okşayarak:

— Miskinler otelini terkettiğin dakikadan başlayarak bu akşama kadar başından geçenleri anlat baklım, dedi.

Peter anlatmağa başladı. Sesi boğuktu. Bakışlarında ağır hastaların yorgunluğu ve bezğinliği vardı. Gittikçe artan bir heyecanla anlatıyor, yalnız hatıralarını toplamak için arada bir duraklıyordu.

— Kabarof'ta yakayı ele verdiğimiz gece beni hastaneye kaldırdılar. Çünkü her tarafım yara bere içindeydi. Pantalonum kana bulanmıştı.

İçlerinden biri sordu:

— Mozeş ne oldu?

Peter omuzlarını silkti:

— Bilmiyorum. Zannedersem memlekete kaçmağa muvaffak oldu. Yakalandığımız dakikadan itibaren bir daha yüzünü görmedim.

Peter, Mozeş'in öldüğünü bilmiyordu.

— Hastanede ne kadar kaldın?

— Hastanede mi? Birinciteşrinin ilk haftasına kadar. Yaram azmıştı. Az kalsın bacağımı keseceklerdi.

— Şimdi iyisin ya?

Yazan: *Lajos Zilahy* — 90 — **Çeviren: *F. Zâhir Törümküney***

Peter vurulan bacağını ileri uzattı. Uzun uzun baktı. Sonra başını sallayarak söyledi:

— Ben de anlayamadım. İçindeki kurşunu çıkardılar. Yara kapandı .Fakat el'an ıstırab veriyor.

— Hastaneden çıktıktan sonra nereye gittin?

—Omsk'a götürdüler. Noel bayramına kadar orada kaldım. Hakkımda verilecek kararı bekliyordum. Akıbetim hakkında hiç bir şeyden haberdar olmamaklığım âsabımı altüst ediyordu. Nihayet bir gün dayanamıyarak hapisanenin başgardiyanından bana ne yapmalrı ihtimli olduğunu sordum:

Herif, dik dik yüzüme baktı. Kayıdsız bir tavırla omuzlarını kaldırarak söyledi:

— Biraz sabırlı ol yoldaş! Ne yapacaklar.. Her halde kurşuna dizeceklerdir...

Bu cevabın beni nasıl bir hale koyduğunu tasavvur edersiniz. Geceleri sabahlara kadar uyuyamıyordum. Her an gelip öldürmeğe götürecekler, diye titriyordum. Bu vaziyet birincikânuna kadar devam etti. Birincikânunda buraya, Tobolsk'a getirdiler. Burada askerî mahkemenin karşısına çıkardılar. Dört ay da Tobolsk hapisanesinde yattım. Bu akşam serbest bıraktılar.

Arkadaşları gözlerini açarak yüzüne baktılar:

— Demek sen dört aydanberi Tobolsk'tasın ha?

— Evet.

— Niçin bize bir haber göndermedin?

— İmkân yoktu. Hariçle kat'iyyen temas ettirmiyorlardı. Omsk'ta soyulup soğana çevrilmiştim. Cebimde bir metelik bile kalmamıştı. Binaenaleyh gardiyanları yola getirecek vasıtadan da mahrumdum.

Sustu. Etrafına bakındı. Sonra çekinerek sordu:

— Bana hiç mektub falân gelmedi mi?

Mezeyi başını salladı:

— Hayır. Biz de almadık. Bir buçuk senedenberi posta işlemiyor..

Peter, teker teker arkadaşlarını süzdü. Çaba biraz şişmanlamıştı. Hirsek'in başındaki bir tutam saç da dökülmüştü. Diğerleri pek değişmemişlerdi.

— Ya sizler ne âlemdesiniz?

— İşte gördüğün gibi.

Peter içlerinden bazılarının noksan olduğunu gördü:

— Öteki arkadaşlar nerede?

— Senden sonra Laytayi ile Sabo da kaçtılar.

— Peki Rosiçki ne oldu?

Mezeyi bir müddet önüne baktı. Sonra esefle başını sallayarak söyledi:

— Bolşeviklere iltihak etti. Çok acıdım. Kendi kendine yazık etti. İyi ve temiz kalbli bir çocuktu. Allah cezasını versin hep o Lukaç sebeb oldu. Bizleri de kandırmak için ne kadar uğraştı bilsen.

— Ya Bartha Pişta?

Hepsi susuyorlardı. Peter endişeyle sordu:

— Yoksa o da mı?

Senteşi cevab verdi:

— Hayır... Fakat ağır hasta...

— Ne derdi var?

— Ciğerlerinden....

— Vah zavallı!..

Gene sustular.

— Hastaneye mi götürdünüz?

— Hayır. Yukarıda odasında yatıyor.

Peter, yavaş yavaş başını çevirdi. Kapının dibinde sıralanan erlere baktı:

— Sizler de eksildiniz mi?

Onların yerine Vedreş cevab verdi:

— İçlerinden üçü bolşevik oldu. İkisi kaçtı. Meşhur balıkçı Somoci öldü.

Kamerad kuyruğunu sallayarak içeri girdi. Doğru Peter'e gitti. Başını dizine koydu. Gözlerini gözlerine dikti.

Peter, köpeğin kulaklarını uğuştura - rak:

— Sen de buradasın ha? dedi.

Tekrar Mezeyi'ye döndü:

— Muhafızlar ne âlemde? Onları değiştirdiler mi?

— Hayır. Fakat topu topu üç kişi kaldı. Gorie'i hatırlıyor musun?

— Yurovski'den mi bahsediyorsun?

— Evet. Nikola'yı da tanırsın. O el'an buradadır. Nikola bir sabah bana geldi. İhtiyatlı davranmamızı, Yurovski'nin onları bizi öldürmeğe teşvik ettiğini söyledi.

— Vay hınzır vay! Peki ne yaptınız?

— Vedreş ekmek bıçağını alarak hücuma kalktı.

Vedreş mahcub bir tavırla yere bakıyordu Mezeyi devam etti:

— Fakat ben buna mâni oldum. Yurovski'yi çağırttım. Ruhunu okşadım. Biraz para da verdim.. .

— Hâlâ burada mı?

— Çoktan gitti. Geçenlerde birisi, Çarı da onun öldürdüğünü anlattı.

Peter'e sigara ikram ettiler. Bu bir buçuk sene zarfında onu en az on yaş ihtiyarlamış buldular. Haline bir bezğinlik gelmişti. Zaten hiç bir zaman neş'eli bir adam değildi. Fakat son hâdiseler onu büsbütün hayata küstürmüştü. Meteneçki. elini omzuna koyarak onu teselli etmek istedi:

— Müteessir olma kardeşim, dedi. Her şeyde bir hayır vardır. Bak gene eski arkadaşlarına kavuştun. Seni seven ve anlayan kimselerin arasında bulunuyorsun. Çoğu gitti, azı kaldı. Yakında elbette kurtulacağız.

Peter yatmadan evvel Bartha'nın odasına girdi. Gördüğü manzaradan dehşet içinde kaldı. Bartha bir deri, bir kemik kalmıştı. Sakalı uzamış yüzünde korkunc bir sarılık vardı. Peter'in içeri girdiğini görünce hemen fırladı ve esas vaziyeti aldı.

Peter yatağın yanına yaklaştı. Hasta, ateşten kurumuş gözlerini Peter'in gözlerine dikti. Bu kabışlarda bir tereddüd okunuyordu. Sonra birdenbire bir ışık parladı. Peter'i tanımıştı. Çok hafif bir sesle sordu:

— Geri mi geldin?

(Arkası var)